

Et hundeliv

Afsnit 2: – fra hvalp til veteran

Af Charlotte Gothen

Foto: Camilla Gothen

Hvalpene er blevet 8 uger gamle, og det er tid at flytte hjemmefra - ud i en ny familie. Hvordan udvælger man sin nye hvalp, og hvordan sørger man for en optimal start i det nye hjem? Det skal dette afsnit i serien *Et hundeliv* handle om.

Beslutningen er taget; det skal være en Newf!

Men skal det være en Anton eller Antonia? Altså en han eller en tæve? Der kan være forskellige grunde for at vælge et bestemt køn. Der er fordele og ulemper ved begge, disse skal overvejes grundigt før man bestemmer sig. De fleste førstegangshundeejere vil være bedst tjent med en tæve. De er for det meste nemmere at opdrage end en hanhund og har knap så meget "spørgelyst" som en hanhund.

Skal det være en han eller en tæve?

En tæve kommer regelmæssigt i løbetid, og hvis man allerede har en hanhund i huset, kan det være problematisk med en tæve. Hvis man er usikker på kønnet, er det altid bedst at spørge en erfaren hundetræner eller opdrætter til råds.

Hvilken hvalp skal det være?

Hvilken hvalp i kullet skal det

være? Nogle gange er valget nemt, hvis der f.eks. kun er én hanhvalp. Tit vil der dog være flere muligheder. Hvordan vælger man så den hvalp, der passer bedst til en selv og til det ønskede formål? De fleste hunde vælges ud fra hensigten, at den skal være en god familiehund.

Hvis det er et racerent kuld, tror man måske, at der ikke kan være nogen stor forskel på hvalpene? De ser tit næsten identiske ud - i hvert fald for det utrænede øje.

Men selv om hvalpe er søskende, har hver enkelt deres egen personlighed, ligesom menneskesøskende har det. Nogle er mere "oppe på dupperne" end andre, én er måske lidt flegmatisk, den anden genert...

En erfaren opdrætter kender sine hvalpe og deres individuelle kendetegn.

De fleste mennesker vælger den hvalp, der skiller sig ud fra de andre; den største, den mindste, den usikre i hjørnet ("den stakkel") eller klassikeren: den der kommer først hen

til én! Tit er det dog rent tilfældigt, hvem der kom først, men det er nok udmærket.

Hvalpetest?

Det er blevet lidt moderne at teste hvalpene efter et fastlagt skema for at kortlægge hver enkelt hvalps adfærdsmønster og temperament. Der findes mere eller mindre seriøse af slagsen! Bl.a. anbefales det at lægge hvalpen på ryggen

på ens arm. "Hvis hvalpen bliver liggende 1-2 minutter, er der nærmest garanti for, at det bliver en god familiehund. Hvis den til gengæld stritter imod, er den decideret uegnet som familiehund og adfærdsproblemerne venter lige om hjørnet."

At lære at ligge på ryggen er en god og vigtig start på hvalpens liv.

Hvis hvalpen synes, at det er okay at ligge på ryggen hos et vildt fremmed menneske, er det fordi, den er vant til at blive håndteret af og har tillid til mennesker. Det er en rigtig god og vigtig start på et hundeliv, men selv en hvalp, der ikke er vant til det og dermed stritter imod, kan lære det. At "stemple" en hvalp som god eller dårlig i så tidlig en alder er synd og skam for hvalpen og de nye ejere. Det ville svare til, at man ville teste børn, når de starter i børnehaven, og alt efter resultatet blev det bestemt, hvilken uddannelse de skal have, hvordan de skal bo og hvem der skal være deres venner.

En hvalpetest er ikke en facitliste eller et garantibevis på, hvordan hunden bliver, eller hvilke egenskaber den har. Med en fornuftig hvalpetest er det muligt

at få visse nyttige praj om hvalpens personlighed, men ligefrem at fælde dom over, hvordan hvalpen bliver og hvilke problemer, der sandsynligvis opstår ender meget hurtigt i kategorien "selvopfyldende profetier", hvilket jeg senere i denne artikel kommer ind på, og det bør undgås!

Man kan sagtens få en god hund ud af en uselvstændig og svag hvalp, ligesom hvalpen, der ellers skulle være den perfekte familiehund, kan ende på internat, fordi den bider og terroriserer hele familien. Noget er det bedste ved hunde er deres evne til at lære og omlære – en evne de beholder hele livet!

Til gengæld er en hvalpetest et godt instrument for opdrætteren til at samle viden om f. eks. nedarvningen af forældredyrenes adfærdsmønstre og for at sammenligne forskellige kuld. Man får et indblik i, hvor hvalpen har sine stærke og svage sider, og den viden kan bruges som vejledning for opdrætteren til at finde den passende familie til hver hvalp.

"Nåh, I har fået Alfahunden. Så er det derfor, I har problemer..!"

Sætninger som denne hører man tit – desværre! Der er ikke nogen hund, der bliver født som alfahund!

Sociale væsener, som hunde er, har brug for et socialt fællesskab. Dette sociale fællesskab kan være en gruppe af andre hunde og/eller mennesker. Inden for en social gruppe hersker et dynamisk hierarki. Dvs. en status skal

I et seks uger gammelt hvalpekuld er der allerede etableret en form for rangorden.

opnås og forsvares. Den øverste i denne rangorden bliver betegnet som Alfa. Hvis man har opnået en status som Alfa i en gruppe, er det dog langt fra ensbetydende med, at man kan være Alfa i en anden gruppe! En status skal altid ses i forhold til andre individer i den tilhørende gruppe.

I en social gruppe som et hvalpekuld vil der være en rangorden, som hvalpene er begyndt at etablere fra de er ca. 4 uger gamle. Når hvalpene kommer ind i en ny social gruppe, skal de etablere sig på ny. Den tidligere "Alfa-hvalp" er muligvis mere selvsikker og vil måske i højere grad forsøge at dominere de andre i den nye gruppe i forskellige situationer end en hvalp, der havde en lavere rang i kullet. Men selv en 8 ugers Alfa stiller kun spørgsmål, der kan besvares! Disse "spørgsmål" er i starten tilsyneladende helt trivielle situationer, som dog for en hund er vigtige. Hvis hvalpen f.eks. i leg bider i fingre og reaktionen derpå er, at den anden trækker sig, har hvalpen lært at bruge sine tænder til at opnå noget. Måske forsøger den derfor senere med dette, hvis man er kommet for tæt på hvalpens madskål, dens yndlingslegetøj, dens kurv, dens køkken, soveværelset osv.

Selvfølgelig er vejen fra en legesyg hvalp til en voksen hund, der uden at tøve bider mennesker, længere og mere kompliceret, men jo hurtigere hunden lærer at respektere grænser, jo nemmere bliver livet for både hund og ejer. Hunde har brug for klare linjer. Ingen grænser, ingen frihed!

Selvopfyldende profetier

Selvopfyldende profetier er forventninger, der bliver opfyldt på grund af selv samme forventninger. De hundeejere, der har problemer, fordi de ved, at de har en "Alfa-hund", ville ikke have dem, hvis de ikke vidste det! Helt så enkelt er det selvfølgelig ikke, men der er meget sandhed i det.

Omvendt har hundeejere tit rangorden-problemer med en hund, der ellers var "omega-hunden" i kullet, altså den med lavest rang. "Den stakkel fik altid tæv at de andre, og nu skal den have det godt!" En sådan logik kan en hund dog ikke forstå. Hvis den altid får at vide, at den er vældig vigtig, vil den på et tidspunkt være sikker på, at den er det. Det kan være temmelig uhensigtsmæssigt!

Det lykkes udenfor - så er der ros på vej.

Starten på den perfekte familiehund

Efter at have fundet en god, seriøs opdrætter, valgt den formentlig perfekte hvalp og endelig hentet det nye familiemedlem er det tid til at slappe af og nyde livet som lykkelig hundeejer.

Hos nogle varer dette øjeblik længere end hos andre, men hos de fleste ender det med de usandsynligt mange søer, der pludselig dukker op indenfor, og sammen med lunkne "trædeminer" sørger de for, at det med at gå barfodet tilhører fortiden. Det virkelige arbejde med at få en god familiehund er nemlig først lige startet. Heldigvis er det et arbejde, der kan være sjovt og spændende.

Den første udfordring består i at få hvalpen renlig. Et vågent blik og en hurtig reaktion er de bedste forudsætninger for dette. Hvalpe skal tisse, når de har sovet, spist og leget og også indimellem disse aktiviteter. Nogle hvalpe er hos opdrætteren vænnet til at tisse på aviser, hvilket kan give én nogle sekunder i bonus. Når hvalpen styrer målrettet mod en avis, bliver den hurtigt men blidt indfanget og bragt udenfor på græsplænen. Når den bruger græsplænen i stedet for stuegulvet, roses hvalpen. Nogle hvalpe glemmer dog, hvad de skulle, når de bliver afbrudt og sat ud, men med lidt tålmodighed lykkes det sikkert. Hvis uheldet er ude, nytter det ikke at skælde ud på hvalpen. Tværtimod bliver den utryg ved at sætte sig, når man er i nærheden. Det er tit disse hunde, der besørger under sofaen og længst inde i et hjørne.

Alene hjemme

De fleste har en mening om, hvor hvalpen skal sove om natten. Selvom bryggerset sikkert er en god soveplads for en voksen newf, kan en lille hvalp føle sig vældig forladt og utryg, når den bliver efterladt dér, når alle andre går i seng. Hvis der er en anden hund, er det dog sjældent et problem.

Der er intet i vejen for at tage hvalpen med i soveværelset i en kurv ved siden af sengen eller endda med i sengen. Man lægger mærke til det, hvis hvalpen bliver trængende, og kan gå ud med den, ligesom hvalpen hurtigere vil føle sig tryk i de nye omgivelser. Det

er ikke ensbetydende med, at hunden siden hen ikke kan henvises til anden soveplads. Hvalpen skal gradvis vænnes til at være alene, og en hvalp, der starter med at være utryg, når den bliver efterladt, får sværere ved at lære det, end en der lærer det efterhånden.

Når man lærer hunden at være alene, er det vigtigt, at man ikke gør et stort nummer ud af det. Man kommer og går, som man har lyst til, og der skal ikke roses for ikke at have raseret huset! Det at være alene hjemme skal være så selvfølgeligt som at bevæge sig frit i huset. Man starter med bevidst at opholde sig i et andet rum i huset og f. eks lukke en dør imellem sig og hunden.

Hvis hunden forbliver rolig, går man ind i samme rum igen eller åbner døren. Hvis hunden kommer løbende og glæder sig over gensynet, kan man tale venligt til den, men der skal ikke roses. Hvis hunden i sådanne situationer får megen opmærksomhed og ros, bliver det netop ikke en naturlig og selvfølgelig situation. Kan hunden ikke slappe af, når man er i et andet rum i huset, kan den det heller ikke når man forlader huset!

Det er en fordel, hvis hunden er lidt træt, når man efterlader den alene. Hvis man lige har været ude med den, skal man lade den falde til ro, inden man går. Nogle hunde har fornøjelse af et

Mange hvalpekøbere vælger gerne den hvalp, der kommer først.

tyggeben, mens de venter – det er der ikke noget i vejen for. Når man kommer hjem, kan hunden komme og hilse, og man lader sig hilse på, men man skal ikke lave den store velkomsts scene, hverken når hunden kommer til sig eller ved at rende hen til hunden og hilse på den! "Statuslave" hilser på "statushøje" – ikke omvendt.

Snart kan hvalpen lære kommandoer og begynde at komme med ud, f. eks til hvalpemotivation. I næste afsnit kommer jeg ind på formålet med hvalpemotivation. Hvordan kan man kende en god fra en mindre god?

Hvem kommer mon først denne gang?

Om forfatteren
Charlotte Gothen er fødtogopvokset med newfoundlands. Hun bor og arbejder i Tyskland, hvor hun er uddannet adfærdskonsulent ved det anerkendte Canis-Zentrum für Kynologie - et studium, der varer tre år. Charlotte Gothens daglige arbejde består af problemløsning hos hunde og deres ejere.